

**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

St. R.K. De Regenboog

Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: **Basisschool De Regenboog te Goirle**

Bestuur: **Stichting Katholiek Basisonderwijs Goirle**

Datum bezoek: 3 december 2015

In opdracht van: Plein013

Rapporteur: Ina Latuputty

Sardes, Utrecht

December 2015

Inleiding

Uw school¹ biedt ondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de ondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar ondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de ondersteuning en wat de mogelijkheden zijn om de ondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelden wij informatie op vijf domeinen:

1. de *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. de *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. de beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
 - a. extra handen/omvang van de klassen
 - b. speciale onderwijsmaterialen
 - c. mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
 - d. expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
 - e. samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. de *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. de intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

¹ Waar in dit rapport korthedshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport korthedshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heteroog, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode-gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode-gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode-gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit schoolondersteuningsprofiel is verzameld door middel van

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren: Kim van Ostaden (ouder), Mariëtte Huismans (consulent), Helga Hoogendoorn (groepsleerkracht/MT-lid), Mary Klaasen (intern begeleider), Frans Haarbosch (directeur)
- observaties bij enkele lessen: groep 1/2A, groep 5 en groep 7
- een teamgesprek - aanwezig waren: een representatief deel van het team

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met een verschillende onderwijsbehoeften.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen er op dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname.

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groeimogelijkheden

Korte impressie van de school

Basisschool de Regenboog is een middelgrote school met op 1 oktober 2015 218 leerlingen. De school ligt midden in het groene hart van de wijk Grobbendonck. Vlakbij de school is een kinderdagverblijf en een sporthal. De grondslag van de school is katholiek. De school valt onder het bestuur van de Stichting Katholiek Basisonderwijs Goirle. De Regenboog profileert zich als een Kanjerschool waar ieder kind uniek mag zijn en waar wordt ingezet op coöperatief leren.

De leerlingen zijn afkomstig uit de wijk Grobbendonck en van de woonomgeving rond het Oranjeplein. Steeds meer leerlingen komen vanaf de andere kant van de Tilburgseweg en het centrum van Goirle.

De school werkt met een managementteam met twee leden en een IB-er die bij de MT-vergaderingen aanwezig is. De 218 leerlingen zijn verdeeld over 9 groepen. De rekenkundig gemiddelde groepsomvang bedraagt op 1 oktober 2015 24,2 leerlingen.

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevraagde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van andere scholen in Nederland

- ☐ meer homogeen
- ☒ vergelijkbaar
- ☐ meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van De Regenboog weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

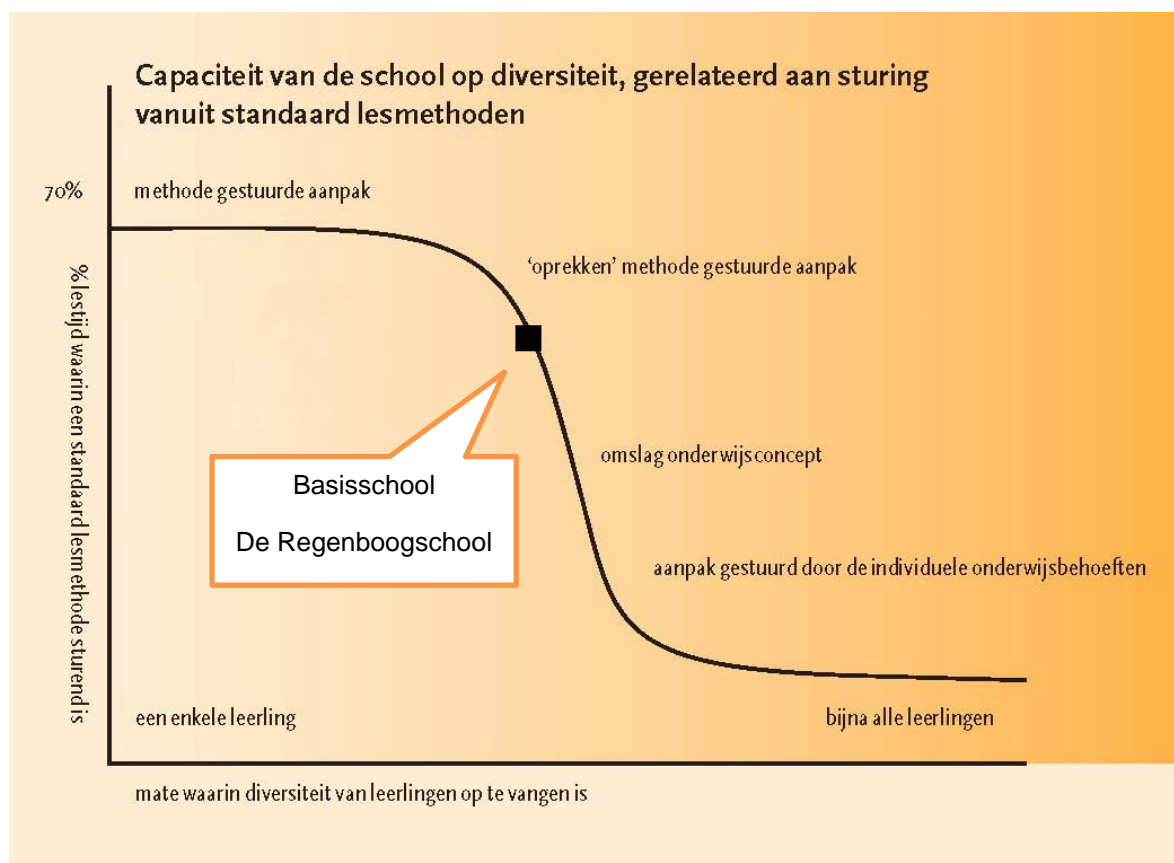
De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methode-gestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas.

Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt.

Scholen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

Basisschool De Regenboog bevindt zich op positie ■

Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het *omgaan met verschillen* geven het beeld van een school die

- ☐ basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- ☐ enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- ☒ veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☐ mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen

Domein 3. De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

- ☐ extra 'handen' in de klas
- ☒ onderwijsmaterialen
- ☒ de ruimtelijke omgeving
- ☒ specialistische expertise
- ☒ contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een smalle ondersteuningsschool.

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

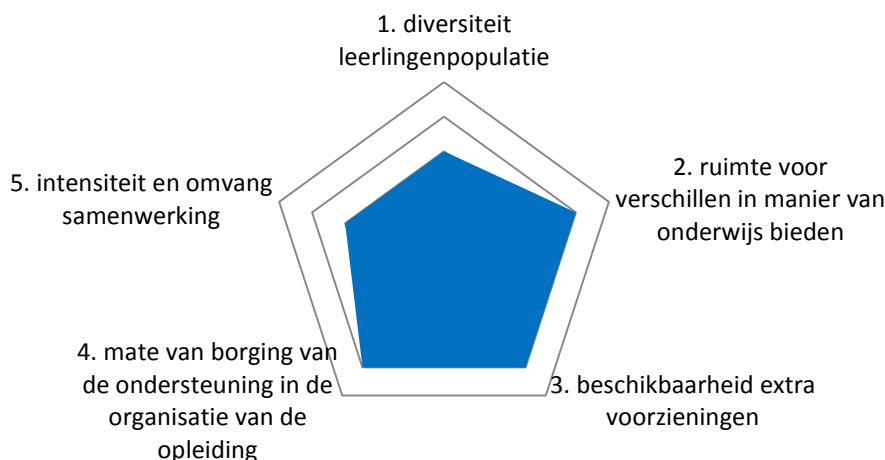
- ☒ op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- ☐ op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

- ☐ intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☒ matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ beperkt (passend bij een netwerkschool)

Het ondersteuningsprofiel in één oogopslag

Over het geheel genomen is De Regenboog te karakteriseren als een **smalle ondersteuningsschool**.

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie(1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.

Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

Kijkend naar de bevraagde aspecten van de leerlingenpopulatie is de populatie van De Regenboog ten opzichte van andere scholen in Nederland vergelijkbaar.

Er zijn veel hoogopgeleide ouders en ouders met een MBO-opleiding. De school heeft één leerling met een leerlingengewicht van 0,3 en twee leerlingen met een gewicht van 1,2. Er is weinig verschil in culturele achtergrond, enkele leerlingen hebben één of beide ouders van niet-Nederlandse afkomst. Thuis wordt Nederlands/dialect gesproken. De leerlingen verschillen onderling voor wat betreft het niveau van leren en leerstijlen sterk. Een matig aantal leerlingen hebben speciale ondersteuning nodig met betrekking tot de informatieverwerking en gedrag.

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.

Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

Het leerstofjaarklassensysteem vormt weliswaar het uitgangspunt, maar uit de karakterisering van het onderwijsconcept valt op te maken dat er steeds meer uitstapjes worden gemaakt in de richting van meer eigenaarschap voor leerlingen. Er wordt gezocht naar aanpakken waarbij ook eigen kennis(re)constructie mogelijk is. Lessen worden gestructureerd aangeboden (met uitzondering van het vak aardrijkskunde) met duidelijk afgebakende momenten voor instructie en overdracht. De school is gericht op het maximale uit de leerling te halen en alle talenten te laten opbloeien, met inachtneming van het welzijn van het kind. Leerlingen die bovengemiddeld presteren, hebben een eigen leerlijn/aanpak. De beoordeling van de vorderingen gebeurt op basis van gelijke normering. Dit jaar wordt ook gekeken naar de vaardigheidsgroei en middels de grafieken getoond aan de ouders. De school wil realistisch zijn over de uitstroom van een leerling. Leerlingen worden wel betrokken bij het leerproces. Aanzet hiertoe zijn de dataformulieren van leerlingen, waarop zij zelf aangeven wat zij hebben geleerd op sociaal-emotioneel en/of cognitief gebied.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

- Wanneer het team zich nog minder laat leiden door de methodesturing, kan meer recht worden gedaan aan de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.
- Het vasthouden aan het leerstofjaarklassensysteem geeft slechts beperkte mogelijkheden voor het verder invullen van passend onderwijs. Het team kan zich oriënteren op alternatieve groeperingsvormen.
- De school kan de discussie aangaan hoe zij alle leerlingen ondersteunen in het eigen leerproces en hier de verantwoordelijkheid voor dragen.
- Het team kan de discussie aangaan portfolio's in te voeren en het kindgesprek hier aan te koppelen.

3. Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.

Extra voorzieningen zijn: extra 'handen' in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

- Onderwijsmaterialen: Op school zijn er specifieke onderwijsmaterialen beschikbaar voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften voor didactische kenmerken (o.a. een typecursus voor leerlingen met motorische problemen) en pedagogische/psychologische kenmerken (o.a. de Kanjertraining, Teach Like a Champion)
- Ruimtelijke omgeving: Voor de ruimtelijke omgeving heeft de school extra ruimtes voor didactische begeleiding (lokalen die verruimd kunnen worden door de schuifdeuren te openen, handenarbeidlokaal/atelier/technieklokaal, werkplekken op de gangen en speel/gymruimten), extra ruimtes voor bewegingsbehoeften (rolstoeltoegankelijkheid, speel-/gymlokaal, extra grootte van de lokalen en gangen, een speelplein met extra kwaliteit) en extra ruimtes voor verzorging/rust (rustruimte, time-out ruimte).
- Specialistische expertise op hbo/vwo-niveau is aanwezig voor ASS, AD(H)D, gedragsproblemen en dyslexie. Buiten de school is expertise snel toegankelijk.
- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs: De school werkt regelmatig tot vaak samen met de SMW, BJZ, GGD, KDC, de Brede School.

4. Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.
Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

De school hanteert een planmatige aanpak met betrekking tot handelingsgerichte diagnostiek wat is vastgelegd in het zorgplan van de school. De intern begeleider is belast met diverse taken: coaching en kenniscoördinatie, uitvoeren van klassenbezoeken, voeren van leerlingen- en groepsbesprekingen met de leerkrachten, bespreken van de groepsresultaten en de voortgang binnen de groep, zorgdragen voor het accorderen van de groepsplannen en de accorderingsgesprekken voeren. Specifieke problemen en/of vragen van de leerkracht worden besproken met de intern begeleider. Indien nodig worden, na overleg met ouders, externe deskundigen geraadpleegd. Wanneer er sprake is van een complexe problematiek worden leerlingen geagendeerd voor een bespreking van het zorgadviesteam (ZAT). Voor het volgen van de leervorderingen worden methodegebonden- en CITO-toetsen afgenomen. Voor het volgen van de sociaal-emotionele ontwikkeling wordt twee keer per jaar de SCOL ingevuld en twee keer per jaar een pestregistratie van de individuele leerlingen. De resultaten worden vastgelegd in het volg- en administratiesysteem Esis.

De groepsleerkracht is de 'eigenaar' van de onderwijsondersteuning voor een leerling. Hij/zij is als zodanig de eerste contactpersoon voor ouders. De intern begeleider of consultant ondersteunt zo nodig. Van jaar tot jaar is er zowel een warme als een schriftelijke overdracht.

Ouders worden betrokken bij het vaststellen van de onderwijsbehoefte van hun kind en de evaluatie van de begeleiding. Alleen als het mogelijk en realiseerbaar is, bepalen ouders mede de onderwijsbegeleiding, echter alleen bij leerlingen die veel ondersteuning nodig hebben. De school bepaalt de uitvoering, zij zijn hier namelijk verantwoordelijk voor. Het team van de Regenboog wil ouders als educatieve partners benaderen.

5. Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.
Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

Het Bestuur Stichting Katholiek Basisonderwijs Goirle heeft vier basisscholen waar nauw mee wordt samengewerkt. De besturen SKBG en BOOG (Bestuur Openbaar Onderwijs Goirle) zijn in overleg om te komen tot een vorm van bestuurlijke samenwerking en zijn zij onlangs opgegaan in de vorm van een Personele Unie. Samen gaan zij verder onder de naam Edu-Ley. De directeuren en IB-ers hebben overlegbijeenkomsten binnen de eigen stichting en met de overige basisscholen binnen Plein013. Vanuit Plein013 werkt een consultant op school die belast is met diverse taken ter ondersteuning van de IB-er en leerkrachten. Expertise van andere consultants kan op verzoek worden ingevlogen.

De school heeft geen samenwerking met de VVE. De Regenboog werkt samen met POVO-013. Er is een warme overdracht naar het VO en zij geven een terugkoppeling met betrekking tot het opbrengsten- en het uitstroomniveau. Contacten met het SBO (De Zonnestein) en de SO-scholen zijn incidenteel. Men ontmoet elkaar bij de netwerkvergaderingen waar de S(B)O-scholen vertegenwoordigd.

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

Het team heeft de voorkeur voor kleine klassen waardoor de leerkracht het overzicht en de controle kan houden over de groep. In bepaalde gevallen leren leerlingen beter op aparte leslocaties. Zo kan een leerling die naar Intermezzo is verwezen leren met gelijkgestemden. In het geval van extra handen is het belangrijk dat het deskundige handen zijn.

Het handelen van de leerkracht kan de veiligheid in de groep versterken of verzwakken. De invloed van de leerkracht is groot en vakmanschap doet er toe. Het team onderschrijft dat de leerkracht door Passend Onderwijs deskundiger wordt. Door expertise, bijscholing, collegiale consultatie en ervaring is men bijvoorbeeld in staat beter te signaleren en leert men over executieve vaardigheden. Het team ziet het belang van diversiteit in de groep waar leerlingen van en met elkaar leren door o.a. coöperatieve werkvormen toe te passen.

Op bovenschools niveau ondervindt de directie voordelen van Passend Onderwijs vanwege de samenwerkings- en netwerkbijeenkomsten van directeuren en intern begeleiders. Ook de intern begeleider is hier positief over. Het team is zich bewust van het hanteren van methodesturing. Door het hanteren van het IGD-model en eigen leerlijnen voor bepaalde leerlingen komen zij tegemoet aan de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Het team probeert de aandacht zo goed mogelijk over de leerlingen te verdelen, echter, soms krijgt de 'gewone' leerling te weinig aandacht.

Het team spreekt uit dat ouders hun kind kennen, echter de school bepaalt in het belang van het kind en andere leerlingen wat reëel en haalbaar is voor de uitvoering in de klas. Samenwerking met ouders is belangrijk.

Het team stelt de leerling centraal en kijkt wat de ondersteuningsbehoeften zijn. Dit geldt ook voor zij-instromers en leerlingen die voor het eerst naar de basisschool gaan. Voor deze groep is een half jaar te kort om te beoordelen wat de leerling precies nodig heeft. Het team schat in dat 'zorg'leerlingen op school ouders niet afschrikt. Op De Regenboog vallen deze leerlingen niet zo op. Als je goede ondersteuning biedt, kan het juist goede PR zijn.

Het team benoemt zijn grenzen en kan de volgende ondersteuning niet bieden:

- leerlingen die veel verzorging nodig hebben, bijvoorbeeld leerlingen met en spierziekte
- leerlingen met gedragsproblemen die agressief naar anderen zijn waardoor de veiligheid niet kan worden gewaarborgd.
- Leerlingen moeten zich op school gelukkig voelen en op een respectvolle manier met elkaar omgaan.

Bijlage: Opbrengsten interview

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

☐	weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
	☐ laag
	☐ gemiddeld
	☐ hoog
☒	matig
☐	sterk

De geïnterviewden schatten in dat het opleidingsniveau van ouders en de sociaal-economische achtergrond vergelijkbaar is met andere basisscholen in Nederland. Er zijn veel hoogopgeleide ouders en ouders met een MBO-opleiding. De school heeft één leerling met een leerlingengewicht van 0,3 en twee leerlingen met een gewicht van 1,2.

- *thuis taal:*

☒	weinig
☐	matig
☐	sterk

Thuis wordt er voornamelijk Nederlands/dialect gesproken.

- *culturele achtergrond*

☒	weinig
☐	matig
☐	sterk

Leerlingen verschillen onderling weinig met betrekking tot de culturele achtergrond. Enkele leerlingen hebben een Turkse, Syrische, Ierse, Mexicaanse of Braziliaanse achtergrond door één of beide ouders.

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- *niveau van leren*

☐	weinig
☐	matig
☒	sterk

Op het niveau van leren verschillen leerlingen sterk ten opzichte van elkaar. Leerlingen hebben behoefte aan herhaling, er zijn leerlingen die langzaam leren en de plusleerlingen hebben extra uitdaging nodig. Per klas zijn er twee à drie leerlingen die op bovengemiddeld niveau functioneren. De school heeft voor geen enkele leerling een ontwikkelingsperspectief geschreven.

- *leerstijlen*

- ☐ weinig
- ☐ matig
- ☒ sterk

De leerkrachten kijken naar de ondersteuningsbehoeften van de individuele leerling en houden rekening met de leerstijl. Leerlingen hebben o.a. behoefte aan visualisering vanwege beelddenken, een prikkelarme werkplek (Study Buddy), individualistisch werken, samenwerken/-leren, visualisatie met betrekking tot planmatig werken (Beertjesmethode). Incidenteel wordt aangesloten bij de muzikale intelligentie van een leerling.

De aanwezige ouders bevestigt dat er rekening wordt gehouden met de ondersteuningsbehoeften van haar zoon. Door thuis te werken met de taakbrief en preteaching te geven, wordt hij goed voorbereid op de les en kan hij meedoen in de Plusklas (één ochtend per week).

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*

- ☐ weinig (minder dan 20 %)
- ☒ een matig aantal (20 tot 40 %)
- ☐ veel (meer dan 40%)

De leerkrachten spelen in op de diverse behoeften van de leerlingen voor wat betreft de informatieverwerking, mits zij dat echt nodig hebben. De leerkracht gebruikt o.a. de Beertjesmethode, varieert in instructie, houdt rekening met visuele en auditieve voorkeur en vraagt of de leerling de opdracht kan herhalen en checkt of de opdracht is begrepen.

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*

- ☐ weinig (minder dan 20 %)
- ☒ een matig aantal (20 tot 40 %)
- ☐ veel (meer dan 40 %)

De Regenboog is een Kanjerschool. Leerkrachten hebben een teamaanpak op gedrag. Zonder dat zij het beseffen, bieden zij al veel structuur en voorspelbaarheid wat ten goede komt aan rust, reinheid en relatie. Aan het begin van het schooljaar wordt geïnvesteerd in een positief klassenklimaat. Uitval op gedrag is minimaal. Leerlingen versterken elkaar positief en zij accepteren elkaar. De aanwezigen zeggen dat te veel negatief ingestelde leerlingen in één groep elkaar ook negatief kunnen versterken.

De afgelopen vier jaren was het aantal zittenblijvers en verwijzingen naar het S(B)O als volgt:

<i>schooljaar</i>	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
aantal zittenblijvers ³	3	3	3	4
verwijzingen sbo4	2	-	-	-
verwijzingen so5 cat 1	-	-	-	-
verwijzingen so cat 2	-	-	-	-
verwijzingen so cat 3	-	-	2	-

Voor een aantal leerlingen is vanuit de arrangementen van Plein013 de volgende ondersteuning geboden:

arrangementen Plein013	<i>schooljaar</i> 2014-2015	<i>schooljaar</i> 2015-2016
leerlingen voor wie Taalhulp ingeschakeld	-	-
leerlingen gebruik makend van Taalklas	-	-
leerlingen naar Taalschool verwezen	-	-
leerlingen naar Topklas verwezen	-	-
leerlingen voor wie Steunpunt Hoogbegaafde II ingeschakeld	1	-
leerlingen gebruik makend van Intermezzo	-	1
leerlingen verwezen naar Talentklas	-	-

³ Inclusief de zittenblijvers in de kleutergroepen.

⁴ sbo= speciaal basisonderwijs

⁵ so=speciaal onderwijs

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften,

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

	1	2	3	4	
overdragen van kennis	☐	☒	☒	☐	zelf ontdekken
kennis verwerven	☐	☒	☐	☐	werken met kennis
klassikaal leren	☐	☐	☒	☐	individueel en groepjes-leren
sturing van het leren door de leerkracht	☐	☒	☐	☐	leerlingen sturen eigen leren
alle leerlingen op basisniveau brengen	☐	☐	☒	☐	het maximale uit elke leerling halen
leerstof bepaalt leerweg	☐	☐	☒	☐	beginsituatie leerling bepaalt leerweg
nadruk op gestructureerde opdrachten	☐	☒	☐	☐	nadruk op vrije opdrachten
gelijke normering prestaties	☐	☒	☐	☐	beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties
beoordeling door leerkracht	☒	☐	☐	☐	zelfbeoordeling door leerling
evaluatie onderwijs door leerkracht	☒	☐	☐	☐	evaluatie samen met leerlingen

Toelichting

Het leerstofjaarklassensysteem vormt weliswaar het uitgangspunt, maar uit de karakterisering van het onderwijsconcept valt op te maken dat er steeds meer uitstapjes worden gemaakt in de richting van meer eigenaarschap voor leerlingen. Dit geldt met name voor de zaakvakken waarbij leerlingen gebruik maken van het documentatiecentrum. Er wordt gezocht naar aanpakken waarbij ook eigen kennis(re)constructie mogelijk is. Het team heeft scholen bezocht die werken volgens de kernwaarden ambitie en nieuwsgierigheid.

Lessen worden gestructureerd aangeboden met duidelijk afgebakende momenten voor instructie en overdracht. Het lesdoel wordt benoemd, er volgt een korte instructie en vervolgens gaan leerlingen zelfstandig aan het werk waarbij zij hulp kunnen vragen aan andere leerlingen. Leerlingen werken met een weektaak en eventueel met een routeboekje. Het is de wens van het team dat de leerling zijn/haar eigen leerproces stuurt. Een aantal leerlingen doet dit al wel.

De school is gericht op het maximale uit de leerling te halen en alle talenten te laten opbloeien, met inachtneming van het welzijn van het kind. De leerkracht zet de leerlingen in hun kracht. Leerlingen die bovengemiddeld presteren, hebben een eigen leerlijn/aanpak. De school zet zich in om een leerling, die functioneert met een uitstroomniveau praktijkonderwijs maar niet bij dit type onderwijs past, dusdanig te ondersteunen waardoor de leerling naar het VMBO kan.

Vooraf is het lesdoel duidelijk en maken leerlingen vooraf de toets. Daarna krijgt de leerling een passend aanbod. Leerlingen vinden deze werkwijze prettig en zij zijn gemotiveerd.

De ouder meldt dat zij tevreden is met de school die oog heeft voor bepaalde interesses van haar zoon. Hij ontwikkelt zich, hij is gemotiveerd voor school, andere leerlingen zien zijn talenten en zij krijgen waardering voor hem.

De beoordeling van de vorderingen gebeurt op basis van gelijke normering. Dit jaar wordt ook gekeken naar de vaardigheidsgroei en middels de grafieken getoond aan de ouders. De school wil realistisch zijn over de uitstroom van een leerling. Leerlingen worden wel betrokken bij het leerproces. Aanzet hiertoe zijn de dataformulieren van leerlingen, waarop zij zelf

aangeven wat zij hebben geleerd op sociaal-emotioneel en/of cognitief gebied. Leerlingen mogen vragen stellen over het rapport.

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- ☐ vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- ☒ vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- ☐ vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- ☐ vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaanpak

Toelichting

De school heeft een bewuste keuze gemaakt om ondersteuning te bieden in dezelfde ruimte, maar apart van de groep. In het groepsplan is beschreven wanneer leerlingen aandacht geïntegreerd in de groepsaanpak krijgen. Het gaat dan om individuele doelen. In de uitvoering wordt dit als lastig ervaren en de school wil, indien mogelijk, de leerlingen clusteren. Er wordt enigszins gebruik gemaakt van extra ondersteuning in en buiten de groep. Tijdens de observaties kwam duidelijk naar voren dat leerkrachten oog hebben voor alle leerlingen en interventies toepassen voor leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften. De sfeer in de klas is ontspannen, leerlingen zijn gericht op leren en de leerkracht realiseert een positief werkklimaat door veelvuldig te complimenteren.

Differentieert de onderwijsaanpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ☒ ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaanpak van de school
- ☐ incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- ☐ nee, niet of nauwelijks

Toelichting

Het team differentieert door voor- en nadoen (structureel), op tempo, op hoeveelheid lesstof, op tijd, door visuele ondersteuning met diverse materialen (pictogrammen, hulpkaartjes e.d.) en door coöperatief leren (coöperatieve werkvormen).

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

Op de teldatum 1 oktober 2015 heeft De Regenboog 218 leerlingen die zijn verdeeld over 9 groepen. Er zijn twee combinatiegroepen 1/2 en twee groepen 5. De kleinste groep telt 17 leerlingen (groep 5) en de grootste 32 leerlingen (groep 8). Gemiddeld zitten er 24,2 leerlingen in een klas. Totaal werken er 16 groepsleerkrachten en 1 remedial teacher.

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis): 80%

het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 80%

het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 95%

het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling: 30%

Toelichting

De leerkrachten wisselen regelmatig van groepen. Hierdoor zijn zij in grote lijnen op de hoogte van de leerlijnen van het eigen leerjaar, plus het voorafgaande en komende leerjaar. Bij het schrijven van de groepsplannen pakken zij de leerlijnen er bij.

Didactisch maatwerk wordt gegeven afhankelijk van de groepsmogelijkheden en de kennis en vaardigheden van de leerkracht. De Regenboog is een Kanjerschool. Het sleutelwoord is: respect naar iedereen. Leerlingen zijn gewend om een ander excuus te bieden.

Alle leerkrachten hebben binnen een periode met alle leerlingen gesproken. Het is lastig om de tijd en rust te vinden om dit structureel vorm te geven. Nu vinden de gesprekken plaats tussen de lessen door.

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

- ☐ vooral individuele aanpak van leerkrachten
- ☐ aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
- ☒ teamaanpak

Toelichting

Er is een teamaanpak met betrekking tot werken met het IGDI-model, PARWO (passend reken-/wiskunde onderwijs), coöperatieve werkvormen, kindgesprekken met leerlingen van groep 8, de Kanjertraining, pestregistratie en gesprekken naar aanleiding van pesten.

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

- ☐ niet of nauwelijks
- ☒ soms
- ☐ vaak

Toelichting

De school is laagdrempelig en zij biedt ouders de ruimte om via de mail of middels een gesprek zich te laten informeren of vragen te stellen. Ouders worden betrokken bij de school. Er zijn omgekeerde tien minutengesprekken. In samenspraak met ouders wordt besproken wat nodig is voor de leerling, de belangrijkheid en de haalbaarheid. Ouders hebben geen invloed op het onderwijsconcept. Via de oudergeleding van de MR kan het team vragen naar de bevindingen ten aanzien van het concept.

Teamexpertise

*Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)? Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.*

Geïntegreerd in de teamaanpak en geïnternaliseerd in het handelen van alle medewerkers is het volgende aanwezig:

- Kennis over opvattingen en aanpakken in de onderwijszorg: handelingsgericht werken, werken met leerlijnen, werken met het IGD-model, onderwijsconcepten gebaseerd op onderwijsbehoeften van leerlingen zoals coöperatief leren, PARWO – Realistisch en praktisch rekenonderwijs
- Een teamaanpak op gedrag, namelijk de Kanjertraining (afspraken op papier en werkend in de praktijk).

Onderstaande items zijn nog niet in de volle breedte aanwezig:

- kennis over onderwijszorgvoorzieningen rond de school en in de regio
- Competenties om ouders als partner te betrekken bij de onderwijszorg voor hun kind

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen

op de leslocatie:

- Extra begeleiding

De school heeft 218 leerlingen en 9 groepen waarmee het gemiddelde aantal leerlingen per groep uitkomt op 24,4 leerlingen.

- **in** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

Totaal is er **in** de klas **buiten** de handen van de aanwezige groepsleerkracht er week is er 16,5 uur extra begeleiding per week beschikbaar. Dit is omgerekend 1,8 uur per week per klas. De ondersteuning is bestemd voor alle groepen met uitzondering van groep 7 en wordt door leerkrachten gegeven, waaronder een ex-leerkracht. Voor groep 8 is de ondersteuning beschikbaar van augustus 2015 tot maart 2016.

- **buiten** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

Buiten de groep zet de school voor alle groepen 13 uur per week in. Deze uren worden ingevuld door de leerkracht en de remedial teacher. De RT-er is vanuit het bestuur SKBG aangesteld voor 3 uur per week. Veelal gaat het om pre-teaching.

Het totaal aantal uren voor begeleiding buiten de handen van de groepsleerkracht is 29,5 uur per week. Dit is omgerekend 3,3 uur per week per klas.

Onderstaand het aantal 'extra handen' beschikbaar **in** en **buiten** de groep **buiten** de handen van de aanwezige groepsleerkracht.

Te gebruiken afkortingen voor functionarissen:

(Lkr. = leerkracht, Vlkr. = vakleerkracht, OA = onderwijsassistent, RT = remedial teacher, AB = ambulant begeleider, OU = ouder/verzorger, LIO = leerkracht in opleiding, ST = stagiaire)

Groep	Functionaris(sen)	Aantal uren per week	Aantal betrokken lln.
1 t/m 3	ex Lkr	1	6
3	RT	3	
4	RT		
6	RT		
7	RT		
8	RT		
3	Lkr	1,5	allen
4	ex Lkr	2	allen
3	Lkr	4	allen
4	Lkr	4	allen
5	Lkr	4	allen
6	Lkr	4	allen
8	Lkr	6	allen

- *Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:*

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale didactische kenmerken

Aangepaste leerlijnen:

- ☒ gericht op zelfredzaamheid, nl. typcursus voor leerlingen met motorische problemen
- ☒ met een lager tempo, veel herhalen, nl. Maatwerk, Bouw
- ☒ die (veel/snel) lezen vermijden, nl. Kurzweil
- ☒ uitgaand van sterk eigen probleemoplossend vermogen, nl. Breinkwekers, Levelwerk
- ☒ anders, nl. Structureel Coöperatief Leren, bij instructie en verwerking, Plusklas voor meer en Hoogbegaafde lln.

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale pedagogisch/psychologische kenmerken

Onderwijsmaterialen ondersteunend bij:

- ☒ methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, nl. Kanjertraining, In de put uit de put, Doos en Huis vol gevoelens, Kinderkwaliteitenspel, Babbelspel, Je kunt meer dan je denkt, Leer kinderen om gaan met verandering stress en angst
- ☒ begrenzing van het gedrag, nl. Stop denk doe spel
- ☒ uitdaging tot alertheid en activiteit, nl. activiteiten uit Teach Like a Champion en uit Expliciete Directe Instructie
- ☒ het ervaren van successen en het ontvangen van beloningen, nl. Kids skills
- ☒ anders, nl. Plusklas, Peergroep

Aanpassingsvermogen aan kindspecifieke fysieke belemmeringen (in aanvulling op de didactische materialen)

Aanwezige materialen (zoals zitballen, 'sissel'-kussens voor hyperactieve kinderen, fysiotherapeutische materialen voor revaliderende kinderen, basis verpleegmaterialen voor langdurig zieke kinderen, MRT-materialen⁶ aangepast schrijfmateriaal, aangepast meubilair):

- aangepast schrijfmateriaal
- wiebelkussen
- geluiddempende hoofdtelefoons
- Study Buddy
- kleurenklok
- time timers
- kauwslang

- *Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school*

aparte extra ruimtes voor didactische begeleiding

- ☒ handenarbeidlokaal/atelier/technieklokaal
- ☒ lokalen die verruimd kunnen worden door de schuifdeuren te openen
- ☒ werkplekken op de gangen en speel/gymruimten

aparte extra ruimtes voor bewegingsbehoeften

- ☒ rolstoeltoegankelijkheid
- ☒ speel-/gymlokaal
- ☒ extra grootte van de lokalen en gangen

aparte extra ruimtes voor verzorging / rust

- ☒ rustruimte⁷
- ☒ time-out ruimte⁸

buitenruimten

- ☒ een speelplein met extra kwaliteit

⁶ MRT=motorische remedial teaching

⁷ Idem

⁸ Het kan zijn dat de ruimte nog niet als zodanig is ingericht, maar wel eenvoudig om te vormen.

Toelichting

De Regenboog is gehuisvest in een groene omgeving met speelgelegenheid rondom de school en weinig verkeer. Vlakbij de school ligt het Kinderdagverblijf Dikkie Dik en sporthal De Haspel waar de groepen 3 t/m 8 voor bewegingsonderwijs gebruik van maken. Het schoolgebouw heeft 11 leslokalen, een speelzaal voor de groepen 1-2, een documentatiecentrum en een grote aula die voor allerlei activiteiten gebruikt kan worden. Er is een handenarbeidlokaal en in de verkeersruimtes zijn er hoeken waarin voornamelijk met computers wordt gewerkt. Ook binnen de klassen zijn er werkplekken met een computer (2-3 plekken). Verder zijn er kantoorruimtes voor de directie, intern begeleider en ICT-er.

De school heeft 2 speelplaatsen: het Wilma-plein (voor de onderbouw) en het Iet-plein (voor de bovenbouw), vernoemd naar een voormalig leerkracht en een voormalig directeur van de school. Deze pleinen worden gebruikt tijdens de ochtendpauze door de verschillende groepen en bij het overblijven.

Het schoolgebouw is rolstoeltoegankelijk al moeten daar wel wat inspanningen voor verricht worden. Drempels moeten met behulp van oprijplaten geslecht worden. Een invalidentoilet is aanwezig.

Er zijn twee vrije lokalen waarvan er momenteel één wordt gebruikt voor opslag de BSO voor en na schooltijd. Het andere lokaal fungeert als Plusklas lokaal twee dagen per week, in de tussentijd fungeert het als uitlooplek. De beide lokalen kunnen eventueel ook gebruikt worden voor rusten of een time-outplek.

De school heeft zich ontwikkeld tot een integraal kindcentrum. Er zijn contacten over samenwerking.

- *Specialistische expertise op hbo/wo-niveau*

<i>binnen de school zelf beschikbaar</i>	<i>buiten de school snel toegankelijk</i>	
		visuele beperkingen
	Ja	auditieve beperkingen
	Ja	spraak/taal belemmeringen
	Ja	cognitieve beperkingen
	Ja	motorische beperkingen
	Ja	beperkingen door chronische ziektes
Ja	Ja	Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
Ja	Ja	AD(H)D
	Ja	Angst- en hechtingsstoornissen
		overige psychiatrische aandoeningen
Ja	Ja	gedragsproblemen
Ja	Ja	dyslexie
	Ja	Onderwijsachterstanden andere culturen

- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW				☒
Bureau Jeugdzorg			☒	
GGD				☒
GGZ		☒		
MEE	☒			
(Kinder)ziekenhuis		☒		
Revalidatiekliniek		☒		
KDC				☒
MKD	☒			
Justitiële inrichting	☒			
Politie		☒		
Gemeente: leerplicht		☒		
Gemeente: brede school				☒
Gemeente: VVE		☒		
Gemeente: schakelklassen		☒		
Gemeente: ketenzorg	☒			

Toelichting

Er is vaak contact met de schoolmaatschappelijk werker. Zes keer per jaar is zij aanwezig bij het ZAT-overleg en tevens heeft de intern begeleider intensief contact met de SMW via de mail en telefoon.

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

De groepsleerkracht is de 'eigenaar' van de onderwijsondersteuning voor een leerling. Hij/zij is als zodanig de eerste contactpersoon voor ouders. De intern begeleider of consulent ondersteunt zo nodig. Van jaar tot jaar is er zowel een warme als een schriftelijke overdracht.

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

De ondersteuning vindt als eerste plaats in de klas door de leerkracht. Hij/zij kan bij de intern begeleider, de directeur en de consulent terecht wanneer ondersteuning in de klas ontoereikend is. Allereerst wordt er gekeken naar de leerling. Door middel van observaties, gesprekken en adviezen kan de leerkracht interventies in de klas uitproberen en ondervinden wat werkt. Indien het niet toereikend is, zal een gesprek met ouders plaatsvinden, eventueel met externe deskundigen.

De leerkrachten kennen wel grenzen aan het bieden van ondersteuning en is afhankelijk van:

- de hoeveelheid zorgleerlingen in de groep
- het type zorg
- de aandachtverdeling over de leerlingen. De ondersteuning mag niet ten koste gaan van het lesgeven en van de aandacht voor de andere leerlingen
- de mate en hoeveelheid verzorging die leerlingen nodig hebben. De leerkracht kan geen verzorgende taken uitvoeren. Leerlingen moeten bijvoorbeeld zindelijk zijn
- leerkrachtvaardigheden. Leerkrachten zijn ten opzichte van elkaar niet even competent en deskundig.

De fysiotherapeut werkt samen met en in de school. Er wordt preventief gescreend op psychomotorische beperking en er vindt behandeling plaats. Tevens is er een korte lijn met de dyslexiebehandelaar en de logopedist.

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

Voor het borgen van de continuïteit van de onderwijsondersteuning wordt gebruik gemaakt van de cyclus voor handelingsgericht werken. Voor het volgen van de leervorderingen worden methodegebonden toetsen en CITO-toetsen afgenomen. Daarnaast vullen leerkrachten en leerlingen van groep 6,7, en 8 twee keer per jaar de SCOL in.

Naast dagelijkse observaties wordt twee keer per jaar een pestregistratie ingevuld. Het accent ligt daarbij op de sociaal-emotionele ontwikkeling

De resultaten worden vastgelegd in het volg- en administratiesysteem Esis.

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

De planmatige aanpak van de extra ondersteuning ligt vast in het zorgplan. Hierin staan tevens de taken van de intern begeleider, directie en leerkrachten voor de ondersteuning van

leerlingen beschreven. De intern begeleider ondersteunt leerkrachten met betrekking tot opbrengstgericht werken. Zij is belast met diverse taken: coaching en kenniscoördinatie, uitvoeren van klassenbezoeken, voeren van leerlingen- en groepsbesprekingen, zorgdragen voor het accorderen van de groepsplannen en de accorderingsgesprekken voeren. Tevens is zij intern vertrouwenspersoon.

Drie keer per jaar worden individuele leerlingen doorgesproken tijdens de leerlingenbespreking in de teamvergadering onderbouw en bovenbouw. Leerlingenbesprekingen hebben het karakter van collegiale consultatie. Drie keer per jaar bespreekt de intern begeleider met de leerkracht van een groep de groepsresultaten en de voortgang binnen de groep. Specifieke problemen en/of vragen worden (weer) besproken met de intern begeleider. Indien nodig worden, na overleg met ouders, externe deskundigen geraadpleegd.

Wanneer er sprake is van een complexe problematiek worden leerlingen geagendeerd voor een bespreking van het zorgadviesteam (ZAT). Het ZAT bestaat uit de intern begeleider, leerkracht, directeur, consulent, schoolverpleegkundige, schoolmaatschappelijk medewerkers van het Bureau Jeugdzorg, jeugdgezondheidszorg, leerplicht en anderen. Dit ZAT komt zes keer per jaar bij elkaar. De ZAT-structuur staat naar verluidt stevig. De school ervaart een korte lijn en ziet mogelijkheden om tussentijds af te stemmen met deelnemers. De directeur en intern begeleider onderzoeken of het haalbaar is om de ouders bij dit overleg te betrekken. De school heeft een zorg- en een toetskalender. Men ervaart de inbreng van de schoolmaatschappelijk werker en de consulent als belangrijk.

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte, pesten)*

De Regenboog heeft een schoolspecifiek dyslexieprotocol dat gebaseerd is op het landelijk protocol en een protocol hoogbegaafdheid, beiden opgenomen in het zorgplan. Er is een protocol voor het omgaan met dyscalculie wat eerst nog in het team wordt besproken. Verder heeft de school protocollen voor schorsen, voor sociale veiligheid en voor medische handelingen die op bestuursniveau is samengesteld. Ouders vullen voor hun kind een protocol medisch handelen in.

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*
 - *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*
 - *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
 - *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
 - *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

Het team van de Regenboog wil ouders als educatieve partners benaderen. De jaarlijkse kennismakingsavond aan het begin van het schooljaar speelt hiervoor een belangrijke rol. Er wordt niet alleen informatie gegeven door de leerkracht, maar er worden ook verwachtingen naar elkaar toe uitgesproken. De teamleden proberen de toonzetting van de kennismakingsavond in de loop van het schooljaar door te zetten.

Ouders worden betrokken bij het vaststellen van de onderwijsbehoefte van hun kind en de evaluatie van de begeleiding. Alleen als het mogelijk en realiseerbaar is, bepalen ouders mede de onderwijsbegeleiding, echter alleen bij leerlingen die veel ondersteuning nodig hebben. De school bepaalt de uitvoering, zij zijn hier namelijk verantwoordelijk voor.

Regelmatig worden gesprekken met ouders gevoerd, met name wanneer een leerling speciale ondersteuning nodig heeft.

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

Het voedingsgebied van De Regenboog beslaat Goirle en Tilburg Zuid met totaal zeven basisscholen. Vier van deze scholen valt onder het Bestuur Stichting Katholiek Basisonderwijs Goirle (SKGB), twee scholen die vallen onder het Bestuur Openbaar Onderwijs Goirle (BOOG) en één Jenaplanschool van de Stichting Tangent.

De Regenboog schat in dat zij gezien het aantal leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften ten opzichte van de andere basisscholen in het midden zitten. Soms worden zij-instromers aangemeld bij de school.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

Binnen het samenwerkingsverband hebben de directeuren zich aan elkaar gepresenteerd, niet op inhoud, wel op samenwerking en facilitering. Twee keer per jaar is er een directeurenoverleg en vier keer per jaar een bijeenkomst voor IB-ers waar o.a. gesproken wordt over jonge risicokinderen.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

Het Bestuur Stichting Katholiek Basisonderwijs Goirle heeft vier basisscholen waar nauw mee wordt samengewerkt. De besturen SKBG en BOOG (Bestuur Openbaar Onderwijs Goirle) zijn in overleg om te komen tot een vorm van bestuurlijke samenwerking en zijn zij onlangs opgegaan in de vorm van een Personele Unie. Samen gaan zij verder onder de naam Edu-Ley. Eén keer per twee weken is er een directeurenberaad en maandelijks een intervisiebijeenkomst. IB-netwerk vindt één keer per twee maanden plaats en tussentijds weten zij elkaar te bereiken als nodig dat blijkt.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

Gedurende het schooljaar worden zowel voor de directeuren als voor de interne begeleiders vier bijeenkomsten georganiseerd. De consulent die aan De Regenboog is toegewezen, werkt zes uur per week op de school en heeft o.a. de volgende taken: dossiers inlezen, preventieve observatie uitvoeren, kindgesprekken houden, leerkrachten vraaggestuurd ondersteunen, ondersteunen bij de groepsvorming, workshop executieve functies organiseren en het bijwonen van de ZAT-gesprekken. De school is tevreden met deze constructie en de lijnen zijn kort.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en vroegschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

De school heeft geen samenwerking met de VVE. Binnen de stichting bestaat wel een VVE-school. In Goirle is een kindercentrum voor de opvang van baby's en peuters, genaamd 'Dikkie Dik'. Er moet nog veel worden ontwikkeld. De school werkt al veel samen met de Peuterspeelzaal.

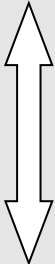
De Regenboog werkt samen met POVO-013. Zij houdt zich o.a. bezig met afspraken die betrekking hebben op de overstap naar het voortgezet onderwijs. Aan het begin van het schooljaar worden bijeenkomsten georganiseerd voor leerlingen van groep 8 en hun ouders. Op een informatieavond presenteren de VO-scholen zich. Leerlingen van groep 8 met voorsprong mogen participeren aan de meeloopdagen in het voortgezet onderwijs en volgen ongeveer acht lessen. Oud-leerlingen van de Regenboog geven informatie aan groep 8. Er vindt een warme overdracht plaats. Gedurende drie jaar is er een terugkoppeling vanuit het VO met betrekking tot het opbrengsten- en het uitstroomniveau. Hieruit blijkt dat het schooladvies op maat is en klopt.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

Contacten met het SBO (De Zonnesteen) en de SO-scholen zijn incidenteel. Het aantal verwijzingen naar het S(B)O is klein. Voorheen was er veel contact met het SO vanwege de samenwerking met de ambulante begeleider. De consulent is daar voor in de plaats gekomen. Bij de netwerkvergaderingen zijn de S(B)O-scholen vertegenwoordigd.

Opbrengsten uit het teamgesprek

Er is een teamgesprek gevoerd aan de hand van stellingen. Deze zijn bewust ambigu geformuleerd om de discussie op te roepen. Collega's hebben op persoonlijke titel hun mening gegeven en deze uitlatingen hoeven niet automatisch overeen te stemmen met het schoolbeleid. In het volgende overzicht is de weging van de argumenten op basis van consensus door de aanwezige collega's weergegeven. De eerste vijf gearceerde stellingen zijn voor het team de sterkste en/of belangrijkste argumenten die een rol spelen rond de realisering van Passend Onderwijs.

Rangorde	Team
Sterk argument 	Liever klassenverkleining dan extra handen.
	De veiligheid in de groep wordt in hoge mate bepaald door leerkrachtvaardigheden.
	Dankzij Passend Onderwijs worden leerkrachten nog deskundiger.
	Ik merk niet zoveel van Passend Onderwijs.
	Door de methodesturing in het onderwijs creëren wij 'buitenbeentjes'.
	Ouders hebben geen verstand van onderwijs en daarom kan de school beter bepalen wat een passend onderwijsaanbod is.
	Door Passend Onderwijs krijgt de 'gewone' leerling te weinig aandacht.
	Liever arrangementen op aparte leslocaties, dan arrangementen in de reguliere klas.
	Aanmelding is een ding: een leerling kan de school veel geld gaan kosten.
	Hoe homogener de groep, des te beter de leerprestaties.
Zwak argument	Veel 'zorg'leerlingen op een school schrikt ouders af – dat is geen goede PR.
	De reistijd voor een leerling mag niet meer zijn dan een half uur heen en een half uur terug.

Afsluitende opmerkingen:

Het team van De Regenboog is een team met ambities en deze zijn divers:

- het realiseren van een professionele cultuur waarbij leerkrachten hun vaardigheden vergroten zoals het toepassen van de technieken van 'Teach Like a Champion'
- een training volgen voor het geven en ontvangen van feedback.
- leerlingen meer het eigen leerproces laten sturen
- leren hoe je gesprekken voert met leerlingen t.a.v. het leerproces
- het onderwijs zodanig vorm en inhoud geven waardoor competenties en/of vaardigheden van leerlingen voor de toekomstige samenleving worden ontwikkeld, de zgn. 21st Century Skills
- coöperatief leren nog meer implementeren
- nog meer materialen gebruiken die leerlingen ondersteunen en activeren zoals de wisbordjes

Het team hanteert een bottom-up leermodel waarbij men werkt in een eigen tempo.

De aangegeven groeimogelijkheden bieden kansen om meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs te kunnen bieden, maar ook om de 'gewone' leerlingen meer aan hun specifieke onderwijsbehoeften aangepast onderwijs te bieden. Of een dergelijke groei wenselijk is, is vanzelfsprekend afhankelijk van de opvattingen van de school, haar schoolbestuur en het samenwerkingsverband waar zij deel van uitmaakt.

De Regenboog toont zich net als de andere scholen van het samenwerkingsverband een open, gastvrije school die de discussie rond de onderwijsondersteuning naar aanleiding van de ontwikkelingen rond Passend Onderwijs graag aangaat.

Hopelijk ondersteunt dit rapport het team bij deze discussie.

Met dank voor de prettige ontvangst,

Ina Latuputty
Auditor Sardes